

Cecilia Skingsley om BEHOVET AV KARISMA I POLITIKEN

Under avkopplande semesterdagar utspelar sig ett drama inför världens tv-tittare, kanske framförallt de amerikanska. John F Kennedy Jr rapporteras saknad med sitt flygplan. Det som skulle bli en familjens glädjehögtid blev istället en väntan på det oundvikliga beskedet.

Så utspelar sig ytterligare en akt i det närmast antika drama som Kennedyfamiljen utgjort i decennier. Händelserna i den familjen kan lätt få vilken Hollywoodförfattare som helst att fundera på omskolning. Familjens överhuvud, den fattiga irländaren Joseph Kennedy, var reinkarnationen av den amerikanska drömmen. Hårt arbete (och den amerikanska förbudstiden på 1920-talet) byggde upp en anseelig förmögenhet. Kopplingen till det glamorösa och karismatiska fanns tidigt genom hans påstådda affär med stumfilmsstjärnan Gloria Swanson. Sedan har historien rullat på enligt samma inslag. Passion, pengar, brott, makt och död har präglat familjen på ett sätt som saknar motstycke.

Det är bara att erkänna att jag fascinerats av allt detta. Det här handlar om en rad familjemedlemmar som begåvats med stor karisma, blivit hjälpta av ett ödesmättat namn och finlipat sina karriärer med hjälp av lagom stora doser av associationer till den amerikanska drömmen. John F Kennedy Jr var förmodligen den mest framgångsrika utövaren av detta koncept i den nuvarande verksamma generationen. Till detta kommer att det tycks ha funnits ett trauma i den amerikanska folksjälens efter JFK:s oavslutade presidentperiod som endast ansågs kunna läkas av att sonen tog upp en politisk karriär. Det är annars svårt att förstå hur uppståndelsen över hans för tidiga bortgång kunde bli så enormt stor.

KAN NÅGOT LIKANDE inträffa i Sverige? Palmemordet är vår motsvarighet till mordet på JFK, ändå finns det inte tillnärmelsevis samma fokus på barnen Palme. I övrigt är det svårt att tänka sig samma typ av personfascination över svenska politiker. Vare sig medierna eller flertalet politiker bidrar till detta.

Faktum är att svenska politiker och svenska medier, utom möjligtvis damtidningarna, avhåller sig från personlig journalistik. Människan bakom politikern kommer sällan fram, familjemedlemmarna ännu mindre. Detta förhållande har också skapat en annan intressant effekt. Svenska politiker bör vara litet tråkiga och inte alltför bildsköna för att bli tagna på allvar. En svensk riksdagsledamot kan valperiod efter valperiod bli inröstad av väljare som varken känner till

vederbörandes namn, politiska profil eller personlighet. Varje gång en ledande politiker faller litet ur ramen kan man nästan höra den kollektiva fnysningen från de politiska församlingarna och nyhetsredaktionerna. Familjereportage, intervjuer om personliga framgångar/tillkortakommanden och karismatiska personligheter är inte särskilt *comme il faut*. I USA är dessa inslag närmast nödvändiga för den politiker som vill bli framgångsrik.

OM VI INTE VILL HA den amerikanska personfokuseringen men inte heller den svenska politiska anonymiteten, vad är då kompromissen? Ökat inslag av personval bidrar säkert på marginalen till att också politiker utöver partiledarna, ministrar och starka kommunalråd blir kända för större väljargrupper. Men jag tror också att toleransen för olika sorters politiker behöver bli större. Den person som kliver in i politiken sent i livet saknar ofta kontakten med viktiga nätverk som byggts upp sedan ungdoms- och studentförbundsperioder. Även udda, icke strömlinjeformade politiker och deras åsikter bör tas till vara och inte stötas ut. Det visar på styrka och mångfald i en politisk organisation.

Politiker med karisma är någonting bra. Man kan ha mycket åsikter om Ian Wachtmeisters och Bert Karlssons vådliga turer med Ny Demokrati, men nog drog de publik och väckte politiskt intresse hos många människor som inte skulle klara många minuter av ett traditionellt politiskt möte.

Svensk politik behöver bli litet mer personlig. Med det menar jag inte att hysterin kring Kennedyfamiljen är eftersträvansvärd i Sverige. Men karismatiska och mindre strömlinjeformade personligheter med erfarenheter utanför politiken behöver vi också.

Cecilia Skingsley (cecilia.skingsley@se.abnamro.com) är chefekonom på ABN AMRO bank och var tidigare journalist på Dagens Industri.

